ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 94.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 2-го Декабря.— 1847 — Wilno. WTOREK, 2-go Grudnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Вильна.

Всерадостный день восшествія на Всероссійскій Престолъ Его Императорскаго Величества Государя Императора праздновать былъ въ Вильнѣ со всѣмъ торжествомъ, приличнымъ этому драгоцѣнному, для сердца каждаго вѣрноподданнаго.

Въ 10 часовъ утра, Его Высокопревосходительство Г. Виленскій Военный, Гродненскій, Минскій и Ковенскій Генералъ-Губернаторъ, Генералъ-Лейтенантъ Ѳеодоръ Яковлевичъ *Мирковичъ*, изволилъ принимать поздравленія Духовныхъ особъ, Гг. Военныхъ и Гражданскихъ чиновниковъ и Дворянства. Послѣ того, все собраніе отправилось въ Николаевскую Приходскую Церковь, гдѣ Высокопреосвященнѣйшимъ *Іосифомъ*, Архіепископомъ Литовскимъ и Виленскимъ, совершена была Божественная Литургія и молебствіе о здравіи и благоденствіи Великаго Монарха, съ провозглашеніемъ многолѣтія Ихъ Императорскимъ Величествамъ и всему Августѣйшему Дому.

Въ тоже время, во всѣхъ храмахъ, какъ Православнаго, такъ Римско-Католическаго и прочихъ исповѣданій, совершено было благодарственное молебствіе.

Въ 4 часа по полудни, у Г. Генералъ-Губернатора былъ обѣдъ для Военныхъ и Гражданскихъ чиновниковъ и почетныхъ Дворянъ. Во время стола непреставалъ гремѣть оркестръ военной музыки и при радостномъ и умилительномъ народномъ гимнѣ: *Боже, Царя храни!* провозглашенъ былъ, съ истиннымъ восторгомъ, тостъ за здравіе Всемилостивѣйшаго Монарха, и всей Августѣйшей Фамиліи.

Вечеромъ городъ былъ иллюминованъ.

—

Санктпетербургъ, 26-го Ноября.

19-го числа, изволилъ возвратиться изъ-за границы Его Императорское Высочество Герцогъ Максимиліанъ Лейхтенбергскій.

—

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Wilno.

Najradośniejsza rocznica wstąpienia na Tron Wszech Rossyi Najjaśniejszego Cesarza Jego Mości, obchodzona była w naszém mieście z całą uroczystością, odpowiednią téj tak drogiéj sercu każdego z wiernych poddanych pamiątce.

O godz. 10-éj z rana, Pan Wileński Wojenny, Grodzieński, Miński i Kowieński Jeneral-Gubernator, Jenerał-Porucznik T. J. *Mirkowicz*, raczył przyjmować powinszowania osób Duchownych, Wojskowych i Cywilnych Urzędników i Dworzaństwa. Następnie całe zgromadzenie udało się do Parafialnego Kościoła św. Mikołaja, gdzie Jaśnie Wielmożny Arcybiskup Litewski i Wileński odprawił Mszą Świętą i dziękczynne modły za zdrowie i pomyślność Wielkiego Monarchy, z pobożném pieniem o długie lata dla Ich Cesarskich Mości i całego Najjaśniejszego Ich Domu.

W tymże czasie, we wszystkich innych świątyniach, tak Rzymsko-Katolickich, jako i dalszych wyznań, odprawiały się solenne nabożeństwa.

O godzinie 4-éj z południa, u Pana Jenerał-Gubernatora był obiad dla wojskowych i cywilnych Urzędników i znakomitszych Dworzan. W czasie uczty grzmiała muzyka wojskowa, przy graniu zaś radośnego i uroczystego hymnu: *Boże, zachowaj Cesarza!* spełniony był z najżywszą radością i zapałem, toast zdrowia Najmiłościwszego Monarchy i całego Najjaśniejszego Domu.

Wieczorem miasto było oświecone.

—

St. Petersburg, 26-go Listopada.

Dnia 19 b. m. raczył powrócić z zagranicy Jego Cesarska Wysokość Xiążę Maxymilian Leuchtenbergski.

—

Высочайшими Грамотами, 18 го и 25 Октября, Всемилостивѣйше пожалованы Кавалерами: ордена Св. Александра Невскаго, Чрезвычайный и Полномочный Посолъ Его Величества Императора Австрійскаго при Императорскомъ Дворѣ, Графъ *Коллоредо-Вальзее*, и ордена Св. Анны 1-й степени, Чрезвычайный Посланникъ и Полномочный Министръ Его Величества Короля Прусскаго при Императорскомъ Дворѣ, Генералъ-Маіоръ *Роховъ*.

— Высочайшимъ Приказомъ, по Военному Вѣдомству, 20-го Ноября, Генералъ-Адъютантъ, Генералъ-Лейтенантъ Графъ *Строгоновъ 1-й*, согласно прошенію его, уволенъ отъ должности Попечителя Московскаго Учебнаго Округа и отъ всѣхъ обязанностей по учебной части, съ оставленіемъ въ званіи Генералъ-Адъютанта, Сенаторомъ и въ прочихъ занимаемыхъ имъ должностяхъ.

— По случаю отрѣшенія отъ должности Костромскаго Гражданскаго Губернатора, Государь Императоръ Высочайше соизволилъ поручить Генералъ-Адъютанту, Князю Италійскому Графу *Суворову Рымникскому*, временно, управленіе Костромскою Губерніею, впредь до назначенія начальника сей губерніи.

Przez Najwyższe Dyplomata, 18-go i 25-go Października, Najłaskawiéj mianowani zostali Kawalerami: Orderu Św. Alexandra Newskiego, Poseł Nadzwyczajny i Pełnomocny N. Cesarza Austryackiego przy Dworze Cesarskim, Hrabia *Colloredo-Walsee*, i Orderu Św. Anny 1-éj klassy, Poseł Nadzwyczajny i Minister Pełnomocny N Króla Prusskiego przy Dworze Cesarskim, Jenerał-Major *Rochow*.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, w Wydziale Wojennym, d 20 Listopada, Jenerał-Adjutant, Jenerał-Porucznik Hrabia *Strogonow 1-szy*, stosownie do swojéj prośby, uwolniony został od obowiązku Kuratora Moskiewskiego Naukowego Okręgu i od wszelkich zatrudnień w Wydziale Naukowym, z pozostaniem w stopniu Jenerał-Adjutanta, Senatorem i w innych zajmowanych przezeń obowiązkach.

— Z powodu usunięcia od obowiązków Gubernatora Cywilnego Kostromskiego, Jego Cesarska Mość Najwyżéj zezwolił poruczyć Jenerał Adjutantowi, X çciu Italijskiemu, Hrabiemu *Suworowi-Rymnikskiemu*, tymczasowy zarząd gubernią Kostromską, aż do dalszego przeznaczenia Naczelnika téj gubernii.

Извѣстія съ Кавказа.

Въ осеннее время, мелкія партіи горцевъ, пользуясь мелководіемъ Терека, скрытно переправляются на лѣвый берегъ, для хищничества. Нынѣ казакамъ нашимъ удалось строго наказать покушеніе, болѣе другихъ дерзкое.

Въ ночи съ 9-го на 10-е Октября, хищники, переправившись черезъ Терекъ, захватили въ степи, близъ Станицы Новогладковской, табунъ лошадей. Сотникъ Камковъ съ станичными казаками бросился преслѣдовать непріятеля, настигъ его на обратной переправѣ черезъ Терекъ, и смѣло ударивъ въ шашки, опрокинулъ его въ рѣку. Захваченный табунъ отбитъ назадъ, и, кромѣ того, казаки взяли 14 лошадей съ сѣдлами и много оружія.

Между тѣмъ, по первому извѣстію о прорывѣ партіи, поскакалъ ей на перерѣзъ, изъ укрѣпленія Ташъ-Кичу, Войсковой Старшина Поляковъ съ 120-ю казаками Донскаго N. 40-го Полка. Они довершили пораженіе хищниковъ, и взяли въ плѣнъ 8 человѣкъ, съ оружіемъ и лошадьми.

По достовѣрнымъ свѣдѣніямъ, изъ этой партіи, состоявшей изъ 100 человѣкъ, возвратились домой, и то по одиначкѣ, менѣе 50-ти человѣкъ. Съ нашей стороны ранены 3 казака.

Wiadomości z Kaukazu.

Zwykle w jesieni, drobne partye Górali, korzystając z małéj wody w Tereku, skrycie przeprawiają się na brzeg lewy, dla łupieztwa. Teraz kozakom naszym udało się ostro ukarać zamach, który był nad inne zuchwalszy.

W nocy z d. 9-go na 10-ty Października, rabusie, przeprawiwszy się przez Terek, zajęli w stepie, blizko stanicy Nowogładkowskiéj, tabun koni. Setnik *Kamkow*, z kozakami tejże stanicy, rzucił się w pogoń za nieprzyjacielem, dognał go przeprawiającego się na powrót przez Terek, i śmiele uderzywszy z szablą w ręku, wpędził do rzeki. Zajęty tabun nazad odpędzony został, a prócz tego kozacy wzięli 14 koni z siodłami i wiele broni.

Tymczasem, na piérwszą wiadomość o wtargnieniu partyi, wyruszył, celem jéj odcięcia, z warowni Tasz-Kiczu, Starszyna wojskowy *Polakow*, ze 120 kozakami Półku Dońskiego N. 40. Dokonali oni porażki rabusiów i wzięli w niewolą 8 ludzi, z bronią i końmi.

Podług wiarogodnych wiadomości, z partyi téj, składającéj się ze 100 ludzi, powróciło do domu, i to pojedyńczo, mniéj niż 50-ciu. Z naszéj strony raniono trzech kozaków.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Пруссія.

Берлинъ, 16 Ноября.

Тайный статсъ-министръ Ротеръ, праздновалъ третьяго дня 50-лѣтній юбилей своей службы. Король пожаловалъ, того же числа, юбиланта орденомъ Черного Орла. Чиновники вѣдомствъ, коими управлялъ сей министръ, составили капиталъ въ 30,000 талеровъ, проценты коего назначены для содержанія трехъ мѣстъ въ основанномъ здѣсь Ротеромъ благотворительномъ заведеніи.

— Вчерашнее погребеніе профессора Дифенбаха было весьма великолѣпно. Покрайней мѣрѣ 100,000 человѣкъ собралось на этотъ печальный обрядъ, и около 300 экипажей, въ числѣ которыхъ и королевскіе, слѣдовали за гробомъ. Преемникомъ Дифенбаха, по званію профессора Химіи въ университетѣ, назначенъ будетъ профессоръ Баумъ изъ Герсвальда.

— 18-го числа скончался здѣсь, въ слѣдствіе случившагося прежде апоплексическаго удара, дѣйствительный тайный совѣтникъ Гоффманъ, знаменитый германскій государственный мужъ.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Prussy.

Berlin, 16 listopada.

Tajny Minister Stanu Rother, obchodził onegdaj 50-letni jubileusz służby swojéj. Król ozdobił w tym dniu jubilatora orderem Orła Czarnego. Urzędnicy wydziałów, którémi ten Minister zawiadywał, złożyli kapitał 30,000 talarów, od którego procent przeznaczono na utrzymanie trzech ubogich, w założonym tu przez Rothera instytucie dobroczynnym.

— Wczorajszy pogrzeb Professora Diefenbach był bardzo wspaniały. Najmniéj 100,000 ludzi zebrało się na ten żałobny obrzęd, a blizko 300 pojazdów, pomiędzy któremi i królewskie, przyłączyło się do orszaku pogrzebowego. Następ ą Diefenbacha, jako Professora Chirurgii w Uniwersytecie, mianowany będzie Professor Baum z Gerswald.

— Dnia 18 umarł tu w skutku doznanego poprzednio napadu apoplextycznego, Rzeczywisty Tajny Radzca Hoffman, najznakomitszy statysta niemiecki.

Франція.

Парижъ, 22—25 Ноября.

Король пріѣзжалъ вчера въ Парижъ, въ совѣтъ министровъ, а вечеромъ возвратился въ Сенъ-Клу.

— Въ сегодняшнемъ Монитерѣ обнародовано королевское постановленіе, коимъ палаты созваны къ 28 Декабря.

Francya.

Paryż, 22—25 listopada.

Król zjeżdżał wczoraj do Paryża na radę Ministrów, poczém wrócił wieczorem do St Cloud.

— *Monitor* ogłosił dzisiaj postanowienie Królewskie, zwołujące Izby na dzień 28-my Grudnia.

— Король, на дняхъ, принималъ въ аудіенціи австрійскаго посланника, съ которымъ имѣлъ продолжительное совѣщаніе относительно настоящаго положенія дѣлъ въ Италіи. Таможенный союзъ Церковной области съ Тосканою и Сардиніею, справедливо считаютъ здѣсь первымъ важнымъ шагомъ къ преобразованію какъ торговыхъ, такъ и политическихъ сношеній всей Италіи. (См. Италія).

— Въ Римъ отправленъ курьеръ съ инструкціею для графа Росси. Посланнику поручено возстановить дипломатическія сношенія Бельгіи съ Римомъ, прекращенныя въ слѣдствіе непринятія римскимъ дворомъ вновь назначеннаго бельгійскаго посланника, г-на Леклерка.

— Къ французской эскадрѣ въ заливѣ Спецціа, присоединилось еще 5 пароходовъ. Англійская эскадра близъ Мальты также все болѣе и болѣе усиливается, и Англичане собираютъ огромные военные припасы въ Мальтѣ и Корфу.

— Изъ Тулона сообщаютъ, что принцъ Жуэнвильскій страдаетъ печенью, и что поэтому вскорѣ оставитъ флотъ на Средиземномъ морѣ и прибудетъ обратно въ Парижъ.

— Говорятъ, что Королева препроводила къ Папѣ въ видѣ подарка великолѣпную, алмазами украшенную, тіару. — Авиньонскій архіепископъ предписалъ также въ своей епархіи совершить молебствіе о благоденствіи Папы.

— Въ Газетѣ *Patrie* сообщаютъ, что во вторникъ англійскій, австрійскій и прусскій посланники присутствовали въ министерствѣ иностранныхъ дѣлъ, и послѣ совѣщанія, продолжавшагося два часа, отправленъ былъ курьеръ въ Швейцарію.

— Нашему посланнику въ Швейцаріи, Г. Буале-Контъ, послано повелѣніе, чтобы онъ немедленно оставилъ Швейцарію и прекратилъ сношенія съ правящимъ Кантономъ (Форортомъ) и Сеймомъ. (См. Швейцарія).

— Важная новость, нѣсколько разъ повторенная и опровергнутая, сегодня снова распространилась въ Парижѣ: говорятъ, что Испанская Королева беременна.

— Баронъ Талейранъ, прибывшій изъ Мадрита съ депешами, пробылъ въ Парижѣ только 24 часа. Говорятъ, что онъ привезъ приглашеніе, чтобы герцогиня Монпансье прибыла съ своимъ супругомъ въ Мадритъ, но получилъ отказъ. Увѣряютъ также, что большинство кортесовъ потребуетъ, чтобы герцогиня Монпансье, какъ наслѣдница престола, жила при своей сестрѣ въ Испаніи, но кажется, что французскій кабинетъ на это не согласится.

— Въ слѣдствіе совѣщанія лорда Пальмерстона съ герцогомъ Броли, состоялось постановленіе, въ которомъ сказано, что въ случаѣ, если Розасъ не согласится на предложенія Англіи и Франціи, предприняты будутъ общія непріятельскія мѣры противъ его власти въ Буэносъ-Айресѣ.

— Новая почтовая конвенція между Англіею и Франціею на дняхъ была подписана, со стороны Франціи, графомъ Дежаномъ, а со стороны Англіи — лордомъ Кланрикардомъ, выѣхавшимъ нынѣ обратно въ Англію.

— Главный совѣтъ сенскаго департамента, не смотря на объявленіе префекта, что онъ не долженъ заниматься политическими дѣлами, большинствомъ 25 голосовъ противъ 8 объявилъ себя въ пользу реформы выборовъ. Префектъ получилъ отвѣтъ, что эти учрежденія могутъ заниматься всѣмъ относящимся къ законодательству. Большинство другихъ главныхъ совѣтовъ равномѣрно объявило себя въ пользу реформы.

— Празднества приверженцевъ избирательной реформы все болѣе и болѣе увеличиваются; они происходятъ почти на всѣхъ пунктахъ Франціи. На празднествѣ, данномъ въ Компьенѣ, находились: 5 депутатовъ, 5 департаментскихъ совѣтниковъ, 6 уѣздныхъ совѣтниковъ, 29 меровъ, 109 городскихъ совѣтниковъ, 17 офицеровъ національной гвардіи и 25 избирателей.

— Третьяго дня дѣвица Люзи-Депортъ получила свободу, вслѣдствіе окончательной резолюціи суда, что противъ нея не найдено никакихъ доказательствъ на счетъ ея посредственнаго участія въ преступленіи герцога Пралена.

— Исправительный судъ издалъ сегодня заочный приговоръ на королевскаго ординарца г-на Гюдена, подвергающій его, за фальшивую картежную игру и обманъ, трехлѣтнему заключенію и уплатѣ 3,000 фр.

— Król przyjmował w tych dniach Ambasadora austryackiego, z którym miał długą konferencyą względem teraźniejszego stanu rzeczy we Włoszech. Związek celny państwa Rzymskiego z Toskanią i Sardynią, uważany tu jest słusznie za piérwszy ważny krok do przekształcenia tak handlowych jak i politycznych stosunków Włoch. (Ob. Włochy).

— Do Rzymu wyprawiono gońca z instrukcyami dla Hr. Rossi. Poseł ten otrzymał polecenie ułatwić wznowienie stosunków dyplomatycznych Belgii ze Stolicą Apostolską, przerwanych skutkiem nieprzyjęcia przez dwór Rzymski nowo-mianowanego Posła Belgijskiego, P. Leclercq.

— Do eskadry francuzkiéj w zatoce Spezzia przyłączyło się jeszcze 5 parostatków. Eskadra angielska pod Maltą powiększa się także coraz bardziéj, a ogromne zapasy wojenne zgromadzają Anglicy w Malcie i Korfu.

— Z Tulonu donoszą, że Xiąże Joinville cierpi na chorobę wątroby, i wkrótce opuści flotę na morzu Śródziemném, aby do Paryża powrócić.

— Słychać, że Królowa przesłała Papieżowi w podarunku pyszną, dyamentami wysadzaną tiarę. Arcybiskup Awignoński nakazał także w swéj dyecezyi modły za pomyślność Papieża.

— Dz. *Patrie* donosi, że onegdaj, Posłowie: Anglii, Austryi i Pruss, zgromadzili się w ministerstwie spraw zagranicznych, i po dwu godzinnéj konferencyi wysłany został goniec do Szwajcaryi.

— Posłowi naszemu w Szwajcaryi, P. Bois le Comte, posłać miano rozkaz, aby natychmiast Szwajcaryą opuścił i wszelkie stosunki z Kantonem Rządzącym (Vorortem) i Sejmem zerwał. (Ob. Szwajcarya).

— Ważna nowina, zbyt często już powtarzana i zaprzeczana, rozeszła się dziś znowu po Paryżu: mówią, że Królowa hiszpańska jest przy nadziei.

— Baron Talleyrand, który przybył z depeszami z Madrytu, bawił tylko 24 godzin w Paryżu. Mówią, że przywiózł z sobą prośbę, aby Xiężna Montpensier udała się z małżonkiem swoim do Madrytu, ale odmówną otrzymał odpowiedź. Słychać także, iż większość Kortezów zażąda, aby Xiężna Montpensier, jako domniemana następczyni tronu, mieszkała przy swéj siostrze w Hiszpanii; ale nie zdaje się, iżby gabinet francuzki chciał na to zezwolić.

— Na konferencyi między Lordem Palmerston i Xięciem Broglie w Londynie, miano się zgodzić, że w razie jeżeli Rosas okaże się głuchym na wszelkie przedstawienia, Anglia i Francya przedsięwezmą wspólne kroki nieprzyjacielskie, przeciwko władzy jego w Buenos-Ayres.

— Nowa konwencya pocztowa między Anglią i Francyą podpisana w tych dniach została, ze strony Francyi przez Hrabię *Dejean*, a ze strony Anglii przez Lorda *Clanricarde*, ktory właśnie wyjechał na powrót do Anglii.

— Rada Jeneralna Departamentu Sekwany, pomimo oświadczenia Prefekta, że nie powinna się zajmować politycznemi interessami, oświadczyła się większością głosów 25 przeciw 8, na korzyść reformy wyborów. Odpowiedziano Prefektowi, że te korporacye zajmować się mogą wszystkiem co się dotyczy prawodawstwa. Większość innych Rad Jeneralnych oświadczyła się w tym samym duchu.

— Uczty stronników reformy wyborczéj mnożą się coraz bardziéj; zapowiedziano je prawie na wszystkich punktach Francyi. Na uczcie danéj w Compiegne, znajdowało się: 5 Deputowanych, 5 Radzców departamentowych, 6 Radzców powiatowych, 29 Merów, 109 Radzców municypalnych, 17 oficerów gwardyi narodowéj i 25 wyborców.

— Onegdaj po południu, Panna de Luzy-Desportes wypuszczoną została na wolność, a to na mocy decyzyi sądowéj, że nie wykryły się żadne dowody względem jéj pośredniego lub bezpośredniego udziału w zbrodni popełnionéj na Xiężnie Praslin.

— Sąd poprawczy wydał dziś wyrok zaoczny na P. Gudin, byłego ordynansowego oficera Królewskiego, skazujący go za fałszywą grę w karty i oszukaństwo na trzyletnie więzienie i 3,000 fr. kary pieniężnéj.

— Семнадцатилѣтняя дѣвица Лагуссъ, которая отравила ядомъ отца, мать и сестру, и, ложно обвинила въ этомъ преступленіи своего любовника, приговорена уголовнымъ судомъ города Дуэ къ двадцатилѣтнему заключенію въ смирительномъ домѣ. Въ этотъ городъ отправился редакторъ газеты *Consiitutionnel*, и процессъ сей напечатанный въ Фельетонѣ этой же газеты вмѣстѣ съ *Семью Грѣхами* Евгенія Сю, вѣрно послужитъ источникомъ для статей подобнаго содержанія.

— Съ нѣкотораго времени издаются здѣсь два новые ученые журнала: *l'Interpréte* и *l'Orifiamme*.

— Одинъ членъ лѣвой стороны намѣренъ, въ началѣ собранія палатъ, предложить проектъ на счетъ возстановленія расторженія браковъ.

— Въ *Gazette de France* сообщаютъ о кончинѣ Г. Вареннъ, французскаго посланника при лиссабонскомъ дворѣ.

Англія.

Лондонъ, 19 *Ноября*.

Министры совѣщались сегодня о главныхъ статьяхъ проекта тронной рѣчи, который представленъ будетъ на утвержденіе Королевы, въ засѣданіи тайнаго совѣта, имѣющемъ быть въ Виндзорѣ въ будущій Понедѣльникъ. Сія рѣчь будетъ прочитана при начатіи преній.

— Сегодня въ первомъ часу по-полудни нижная палата собралась, для соблюденія формальности, къ начатію преній. Прежде всего отправлены были въ верхнюю палату депутаты, съ увѣдомленіемъ о выборѣ президента и для испрошенія Королевскаго утвержденія; потомъ палата занималась повѣркою полномочій своихъ членовъ. Въ верхней палатѣ вновь назначенные члены приведены были къ присягѣ.

— Въ Лондонѣ и въ другихъ торговыхъ городахъ все еще продолжаютъ объявлять о разныхъ банкротствахъ.

— Въ Манчестерѣ, на вечерѣ бывшемъ въ Атенеѣ 18 с. м. появился Г. Кобденъ, въ первый разъ по возвращеніи изъ поѣздки на твердую землю. Выхваляя радушіе, съ какимъ принимаемъ онъ былъ повсюду въ своемъ путешествіи, выводилъ онъ изъ того увѣреніе въ распространеніи дружественныхъ отношеній къ Англіи, и въ заключеніе сказалъ, что въ скоромъ времени прекратится мелочная зависть между народами, которые наконецъ убѣдятся, что торговля есть всеобщее ихъ достояніе.

23 *Ноября*.

Сегодня, королевскіе коммисары открыли парламентъ, слѣдующею тронною рѣчью:

,,Милорды и Господа!

,,Ея Величество Королева поручила намъ извѣстить васъ о причинѣ настоящаго созванія парламента. Е. В. съ большимъ прискорбіемъ смотрѣла на стѣсненное положеніе торгующаго сословія. Пріостановленіе торговли, по недостатку довѣрія и общему опасенію, было нѣкоторое время столь ощутительно, что для возстановленія кредита, Е. В. поручила министрамъ предписатъ управленію англійскаго банка соотвѣтственныя мѣры. Распоряженіе сіе могло довести до нарушенія существующихъ постановленій. Нынѣ Е. В., съ живѣйшимъ удовольствіемъ объявляетъ вамъ, что такого нарушенія не послѣдовало, что опасеніе прекратилось, и что затруднительное положеніе банка и торговыхъ дѣлъ миновалось. Обильный урожай во всемъ г сударствѣ облегчилъ общее бѣдствіе, хотя въ мануфактурныхъ округахъ, по недостатку работы, оно еще вполнѣ не устранено. Е. В. сокрушается, что въ Ирландіи, вслѣдствіе неурожая первыхъ потребностей для продовольствія народа, водворяется по прежнему крайняя нужда. Однако Е. В. уповаетъ, что принятыя, въ исполненіе прошлогодняго постановленія о бѣдныхъ, попеченія, по служатъ къ значительному уменьшенію дурныхъ послѣдствій. Е. В. съ большимъ удовольствіемъ узнала, что нѣкоторые владѣльцы земель употребили оказанное имъ щедростію парламента пособіе на улучшеніе состоянія своихъ помѣстій. Е. В., сѣтуетъ, что въ нѣкоторыхъ графствахъ Ирландіи произошли преступленія, и что тамъ обнаружился духъ неповиновенія, ведущій къ систематическому сопротивленію противъ законныхъ правъ. Лордъ-намѣстникъ принялъ уже энергическія мѣры къ предупрежденію возобновленія преступленій; однако Е. В. почитаетъ своею обязанностію, для бла-

— Przed sądem przysięgłych w D u y stawiono w tych dniach 17-letn ą Pannę Lahausse, która z najzimniejszą krwią otruła ojca, matkę i siostrę swoję, i całą winę téj zbrodni złożyła na swego kochanka, który nic wcale o tém nie wiedział. Sąd skazał ją na 20 letnie więzienie poprawcze. Dz. *Constitutionnel* wysłał do Donay swego Redaktora, a process ten, obok *Siedmiu Grzechów* Eugeniusza Sue, umieszczonych w felietonie tego dziennika, posłuży zapewne nadal do przysporzenia artykułów podobnejże treści

— Od niejakiego czasu wychodzą tu dwa nowe naukowe pisma peryodyczne: *l'Interpréte* i *l'Orflamme*.

— Jeden członek Lewéj Strony ma zamiar na początku zgromadzenia Izb, podać wniosek o przywrócenie rozwodow.

— *Gazette de France* donosi o śmierci P. Varennes, Posła francuzkiego przy dworze Lizbońskim.

Anglia.

Londyn, 19 *listopada*.

Ministrowie naradzali się dzisiaj w przedmiocie głównych punktów mowy tronowéj, która na przyszłem po siedzeniu tajnéj rady w Windsorze rozbieraną i tamże ostatecznie przez Królowę zatwierdzoną będzie. Mowa ta będzie odczytana przy rozpoczęciu rozprawy.

— Dziś o godzinie 1 éj zebrała się powtórnie Izba Niższa, w celu załatwienia formalności, poprzedzających rozprawy. Wysłała naprzód deputacyą do Izby Wyższéj dla oznajmienia jéj o wyborze Mówcy i uzyskaniu potwierdzenia Krolewskiego; następnie zaś zajmowała się sprawdzaniem pełnomocnictw swoich członków. W Izbie Wyższéj przyjmowano przysięgę od członków świeżo do niéj powołanych.

— Doniesienia o licznych upadłościach domów handlowych, tak w Londynie, jako i w innych miastach handlowych, dotychczas jeszcze nie ustają.

— W Manchester, na wieczorze w Ateneum, dnia 18 go b. m., zjawił się piérwszy raz P. Cobden, po powrócie ze stałego lądu. Chwali on przyjęcie serdeczne, jakiego w całym ciągu swojéj podróży doznawał i widzi w tém oznakę powszechnéj przychylnosci dla Anglii. Zdaniem jego, które oświadczył, jest, że w krotkim przeciągu czasu ustanie drobiazgowa zawiść między narodami, wszystkie bowiem poznają, że interessa handlowe są ich wspólną własnością.

Dnia 23 *listopada*.

Kommissarze Królewscy zagaili w dniu dzisiejszym trzeci parlament Królowéj Wiktoryi, następującą mową tronową:

,,Milordowie i Mości Panowie!

,,N. Pani kazała nam zawiadomić was o powodach zwołania parlamentu w chwili obecnéj. Jej Królewska Mość uważała z największem ubolewaniem ucisk ciążący na handlujących klassach. Zatamowanie handlu przez powszechną nieufność i trwogę, było przez pewien przeciąg czasu tak wielkie, że N. Pani, dla przywrócenia ufności, upoważniła Ministrów do wydania dyrektorom Angielskiego banku nowych, stosownych do stanu rzeczy instrukcyi. Postępowanie to mogło doprowadzić do nadwerężenia praw istniejących. Z żywem przeto zadowoleniem oświadcza wam J. K. Mość, że prawo nie zostało nadwerężone, że obawa ustała, tudzież, że zmniejszył się ucisk banku i interessów handlowych Obfite żniwa, jakiemi kraj obdarzony został, przyniosły ulgę złemu, lubo to złe jeszcze, dla braku zatrudnień, z obwodów fabrycznych całkiem usunione nie jest. Natomiast smuci się N. Pani, że do Irlandyi, w skutku nieurodzaju piérwszych artykułów żywności ludu, wraca powtórnie głodem grożąca nędza. Pokłada jednakże J. K. Mość ufność, że nędza ta, przez wprowadzenie w wykonanie prawa o zasiłku ubogich, uchwalonego na zeszło roczném posiedzeniu, znacznie zmniejszoną będzie. Z wielkiem zadowoleniem dowiedziała się N Pani, że niektórzy właściciele ziemscy, udzielonych im przez szczodrobliwość parlamentu środków, użyli na ulepszenie stanu swoich włości. Ubolewa J. K. Mość, że popełniono występki w niektórych hrabstwach Irlandyi, tudzież, że się objawił w nich duch nieposłuszeństwa, wiodący do systematycznego oporu przeciwko obowiązującym prawom. Lord-Namiestnik użył silnie i sprężyście udzielonych mu przez prawo środków, w celu zapobieżenia ponowieniu zbrodni; jednakże N. Pani sądzi się być obowiązaną względem swoich spokojnych i dobrze

га мирныхъ и благомыслящихъ своихъ подданныхъ, проситъ парламентъ объ учиненіи дальнѣйшихъ распоряженій къ прекращенію тѣхъ преступленій въ нѣкоторыхъ графствамъ Ирландіи. Съ чувствомъ крайняго соболѣзнованія взираетъ Е. В. на нынѣшнее положеніе Ирландіи, и предоставляетъ усмотрѣнію парламента принятіе мѣръ, кои бы, при должномъ охраненіи права собственности, послужили къ умноженію общественнаго благосостоянія народа и къ упроченію улучшеній въ этой части Королевства. Е. В. узнала съ величайшимъ огорченіемъ, объ открытій междоусобной войны въ Швейцаріи. Е. В. войдя въ сношенія съ союзниками своими, изъявила готовность употребить общее съ ними дружеское содѣйствіе къ доставленію Швейцарцамъ благодѣтельнаго мира. Е. В. заключила съ республикою Экваторомъ договоръ на счетъ пресѣченія торга Неграми. Договоръ сей будетъ вамъ представленъ.

„Милорды и Господа члены нижней палаты!

„Е. В. приказала приготовить проекты постановленій на будущій годъ и представить ихъ на ваше разсмотрѣніе. Проекты сіи будутъ составлены, съ обращеніемъ вниманія на нужды государственной службы.

„Милорды и Господа!

„Е. В. поручаетъ вниманію парламента постановленія, касающіяся судоходства соединенныхъ королевствъ, съ тѣмъ—невозможно ли ввести въ оныхъ измѣненій, кои бы, неослабляя морскихъ силъ нашихъ, могли послужить къ умноженію выгодъ торговаго сословія и колоній. Е. В. назначила коммиссара для изысканія средствъ къ обезпеченію здоровья жителей столицы, и поручаетъ заботливому вниманію вашему предложенія, кои будутъ сдѣланы по сему предмету. Съ глубокимъ сочувствіемъ Е. В. раздѣляетъ страданія рабочаго класса въ мануфактурныхъ округахъ Англіи и Ирландіи, одобряя терпѣніе, съ какимъ вообще переносятся эти страданія. Критическое положеніе торгующаго сословія произвело недоимку по многимъ важнымъ отраслямъ государственныхъ доходовъ; но Е. В. надѣется, что при благословеніи свыше, торговля и промышленность въ соединенныхъ королевствахъ въ скоромъ времени возстановятся въ прежнемъ своемъ положеніи."

myślących poddanych, prosić parlament o pomoc, aby wydał dalsze rozporządzenia, poskramiające zbrodnie, popełnione w niektórych hrabstwach Irlandyi. Z uczuciem najwyższéj troskliwości patrzy J. K. Mość na obecne położenie Irlandyi i poleca rozwadze parlamentu środki, któreby, szanując należycie prawa własności, posłużyły w téj części połączonego Królestwa do ulepszenia towarzyskiego stanu ludu i utrwalenia ulepszeń. J. K. M. dowiedziała się z największym smutkiem, o wybuchnieniu domowéj wojny w Szwajcaryi. J. K. M. wszedłszy w układy ze swymi sprzymierzeńcami, oświadczyła gotowość użycia wspólnie z nimi swego przyjacielskiego wpływu dla zabezpieczenia Szwajcarom dobrodziejstw pokoju. N. Pani, rachując z ufnością na utrzymanie powszechnego w Europie pokoju, zawarła układ z Rzecząpospolitą Equador, w celu przytłumienia handlu niewolnikami. Traktat będzie wam złożony.

„Milordowie i Mości Panowie Izby Niższéj!

„N. Pani poleciła przygotować obliczenia wydatków na rok przyszły, aby te wam mogły być przełożone. Wykonane one będą z troskliwym względem na potrzeby publicznéj służby.

„Milordowie i Mości Panowie!

J. K. Mość, poleca rozwadze parlamentu prawa, urządzające żeglugę połączonych Królestw, czyliby nie można wprowadzić w nich zmian, któreby, bez osłabienia naszéj na morzu potęgi, pomnożyć zdołały dobro interessów stanu handlującego i osad —N. Pani mianowała Kommissarza, mającego zdać sprawę o najlepszych środkach ulepszenia stanu zdrowia stolicy; poleca oraz usilnie waszéj troskliwéj baczności środki, które wam w celu zabezpieczenia w ogólności stanu zdrowia ludu przełożone będą. Z głębokiem spółczuciem podziela N. Pani cierpienia klass pracowitych w okręgach fabrycznych, tak w Anglii, jako i Irlandyi, i podziwia wielką cierpliwość, z jaką w ogólności cierpienia te są znoszone — Ciągły ucisk klass handlujących spowodował niedobór w wielu ważnych gałęziach dochodów Państwa; atoli J. K. Mość spodziewa się niewątpliwie, że niedługo nadejdzie chwila, w któréj, za błogosławieństwem Boskiéj Opatrzności, handel i przemysł połączonych Królestw odzyska znowu swoję dawniejszą czynność."

Швейцарія.

19-го Ноября, поутру, генералъ Дюфуръ уѣхалъ изъ Аарау къ дѣйствующимъ войскамъ. Судя по движенію войскъ, возвращающихся изъ Фрейбурга и идущихъ къ Луцернской границѣ, должно полагать, что нападеніе будетъ произведено, въ одно и то же время, со всѣхъ сторонъ. Носится слухъ, что Луцернскій большой совѣтъ рѣшилъ, большинствомъ четырехъ голосовъ, продолжать войну противъ Сейма.

— На границѣ Цюрихскаго Кантона съ Швицскимъ и Цугскимъ происходятъ ежедневныя перестрѣлки на аванпостахъ. Въ ночи на 18-е число, Швицы сожгли также мостъ чрезъ Зиль, при Гюттенѣ.

— Судя по донесеніямъ, сообщаемымъ въ *Republicano* о событіяхъ на Сенъ-Готардѣ, отъ 11-го Ноября, можно заключить, что нападеніе Тессинцевъ было совершенно отбито Урійцами и Валлисцами. Айрольскіе волонтеры, не привыкшіе къ грубой музыкѣ пушекъ (*non assuefati alla gran musica del canone*), отступили и разсѣялись. Не смотря на то, въ *Republicano* восхваляютъ ихъ храбрость, но сознаются также, что Зондербундцы держались мужественно. Послѣдніе болѣе не нападали на Айроло.

— Е. В. Король Прусскій утвердилъ манифестомъ, отъ 19го Ноября, обнародованнымъ въ Прусской Всеобщей Газетѣ, объявленіе нейтралитета и неприкосновенности Кантона Княжества Нешательскаго и Валанженскаго на все время междоусобной войны въ Швейцаріи.

— Фрейбургъ находится въ совершенномъ внутреннемъ разстройствѣ въ слѣдствіе недостатка въ деньгахъ, дороговизны съѣстныхъ припасовъ и наконецъ неудовольствія и опасеній жителей, которыхъ большая часть предана радикальнымъ правиламъ. Нѣмецкіе Фрейбургцы крайне негодуютъ на быстрое и истинно постыдное отреченіе Правительства. 17-го Ноября, Фрейбургскій Кантонъ былъ объявленъ состоящимъ въ осадномъ положеніи.

— Въ *Journal des Débats*, по частнымъ письмамъ изъ разныхъ странъ Швейцаріи, представляютъ слѣдующую печальную картину своеволія радикальныхъ

Szwajcarya.

Dnia 19 listopada z rana, Jenerał Dufour wyjechał z Aarau do działającéj armii. Sądząc z poruszeń wojsk, wracających z Fryburga i idących do granicy Lucernskiéj, należy wnosić, że uderzenie na ten Kanton, zostanie ze wszech stron wykonane razem. Krąży pogłoska, że Wielka Rada Lucerny postanowiła, większością czterech głosów, stawić zacięty opór przeciwko Sejmowi.

— Na granicy Kantonu Zürich, od strony Schwyz i Zug, daje się słyszeć codzienne strzelanie przednich straży. W nocy na 18-go listopada, mieszkańcy Schwyz spalili także most przez rzekę Sihl, przy Hütten.

— Sądząc podług doniesień, umieszczonych w *Republicano* o wypadkach na St. Gotardzie, z d. 11 listopada, można wnosić, że napad Tessyńczyków był zupełnie odparty przez mieszkańców Kantonów Uri i Walezyi. Ajrolscy ochotnicy, nieprzywykli do wielkiéj muzyki dział (*non assuefatti alla gran musica del canone*), cofnęli się i rozpierzchli. Mimo to jednak, w *Republicano* chwalą ich męztwo, ale wyznają także, że żołnierze Oddzielnéj Ligi walecznie się trzymali. Ci ostatni nie napadali już na Ajrolo.

— Król Pruski zatwierdził manifestem, z d. 19 listopada, umieszczonym w *Pruskiéj Powszechnéj Gazecie*, uznanie neutralności i nienaruszalności Kantonu Xięstwa Neuchatel i Valengeais, przez cały czas domowéj wojny w Szwajcaryi.

— Fryburg znajduje się w zupełnym wewnętrznym nieładzie, z powodu braku pieniędzy, drożyzny żywności, i nakoniec nieukontentowania i niebezpieczeństwa mieszkańców, których większa część hołduje zasadom radykalizmu. Niemieccy mieszkańcy Fryburga niezadowoleni są z nazbyt rychłego i prawdziwie haniebnego poddania się Rządu. Dnia 17 listopada, Kanton Fryburgski ogłoszono za zostający w stanie oblężenia.

— *Journal des Débats*, podług prywatnych listów z różnych stron Szwajcaryi, kreśli następujący smutny obraz swawoli wojsk radykalnych po zajęciu Fryburga: „Wszyst-

войскъ по занятіи Фрейбурга: „Всѣ радикальныя войска хотѣли помѣститься въ Фрейбургѣ. Городъ, въ которомъ всего 9,000 жителей, принялъ 14,000 солдатъ. Скоро, военное начальство утратило принадлежащую ему власть, и вездѣ начались сцены насилія противъ жителей, грабежъ домовъ, а всего больше грабёжъ публичныхъ заведеній. Въ церквахъ произошли самые ужасные безпорядки. Домъ главнаго судьи Фурнье разоренъ въ-конецъ. Съ трудомъ можемъ повѣрить увѣренію, что виновники этого грабежа, приставивъ пистолетъ къ груди дочери главнаго судьи, принуждали ее открыть убѣжище отца. Государственная канцелярія ограблена; каѳедральная церковь св. Николая то же; серебряные сосуды и канделябры похищены. Монастырь Лигорійцевъ и семинарія разорены. Іезуитскій пансіонъ былъ занятъ съ перваго раза, и военное начальство поставило тамъ караулъ. Толпа, не посмотрѣвъ на караулъ, ворвалась туда и произвела страшное опустошеніе. Стѣнные часы, фарфоръ, обломки зеркалъ покрываютъ полъ, говоритъ одно письмо изъ Лозанны. Картины великихъ художниковъ проколоты штыками, фортепьяно разбито ружейными прикладами; мебели, гдѣ хранилось бѣлье, разломаны. Книги изорваны, шкафы въ библіотекѣ истреблены. Церковный органъ разрушенъ, мѣха проколоты штыками—словомъ, картина ужасная.

„Окрестныя деревни, гдѣ солдаты стояли на бивуакахъ, потерпѣли еще больше города; поля вездѣ опустошены, ограды домовъ сломаны; мебель, телеги, плуги, земледѣльческіе снаряды сожжены для поддержанія бивуачнаго огня; скотъ перебитъ, домы подожжены. Гостинница въ Бельфо ограблена, и содержатель тяжело раненъ.

„Надобно отдать справедливость главному штабу и вообще офицерамъ, между которыми, правда, много консерваторовъ: они употребляли для прекращенія безпорядка все, что допускалось обстоятельствами; но нужны были нечеловѣческія силы, чтобъ образумить армію, всѣ страсти которой были такъ сильно возбуждены. Бернская резервная дивизія предавалась всѣмъ неистовствамъ.“

— Изъ Берна сообщаютъ, что главнокомандующій союзной арміи, генералъ Дюфуръ, уничтожилъ нѣсколько бернскихъ баталіоновъ, дошедшихъ до безначалія въ Фрейбургѣ, преимущественно же по церквамъ. Одинъ изъ нихъ будетъ преданъ весь военному суду. Изъ сего можно заключать, какъ велики были насилія и безпорядки, когда противъ нихъ нашлись вынужденными прибѣгнуть къ такимъ мѣрамъ.

— Французскій посланникъ, графъ Буа ле-Контъ, выѣхалъ изъ Берна. Нынѣ, въ рѣшительную минуту, онъ пожелалъ отправить секретаря посольства въ блокируемый главный городъ Зондербунда (Луцернъ), но Главнокомандующій Дюфуръ не могъ удовлетворить этому желанію по многимъ причинамъ. Луцернъ запертъ герметически для всѣхъ и каждаго, и эта блокада не могла быть нарушена для одного лица. При малѣйшей неудачѣ арміи Двѣнадцати Кантоновъ, Дюфура осыпали бы величайшими упреками за его уступчивость, и при недовѣрчивости многихъ Швейцарцевъ, онъ подвергъ бы даже опасности свою собственную жизнь. Посланникъ уѣхалъ въ Базель, находящійся только въ получасѣ отъ французской границы, и тамъ онъ намѣренъ выждать окончанія междоусобій.

—

Послѣднія извѣстія сообщаютъ о занятіи Швейцарскими союзными войсками главнаго города Зондербунда, Луцерна. 24-го Ноября, поутру, явились къ дивизіонному начальнику Циглеру два посланные изъ Луцерна, съ предложеніемъ капитуляціи. Циглеръ отослалъ ихъ къ Дюфуру, который не принялъ капитуляціи, но требовалъ безусловной сдачи города. Въ 10 часовъ утра городъ сдался, а въ 12 часовъ вступили въ Луцернъ союзныя войска. Войска Кантоновъ Ури, Швица и Унтервальдена удалились въ свои Кантоны. Главы партіи, господствовавшей въ Луцернѣ, предварительно покинули городъ. Дѣло не обошлось однако безъ довольно большаго кровопролитія. Передъ сдачею города произошло значительное сраженіе продолжавшееся нѣсколько часовъ сряду, при сильной канонадѣ. Подробности еще неизвѣстны.

— Союзныя войска заняли также Цугскій Кантонъ, въ слѣдствіе капитуляціи, состоявшейся 20 Ноября между главнокомандующимъ генераломъ Дюфуръ и

kie wojska radykalne chciały się pomieścić w Fryburgu. Miasto, nie liczące nad 9,000 ludności, musiało przyjąć 14,000 żołnierzy; władza wojskowa utraciła wkrótce swoję powagę, i wnet na wszystkich punktach miasta zaczęły się sceny gwałtu przeciw mieszkańcom, rabunek domów, a zwłaszcza zakładów publicznych. Najsprośniejsze bezprawia popełniono w kościołach. Dom najwyższego Sędziego *Fournier*, został całkiem prawie zniszczony, i zaledwo chcemy wierzyć zapewnieniom, że sprawcy téj łupieży, przykładając pistolet do piersi młodéj córki gospodarza, chcieli ją zmusić do wydania kryjówki ojca! — Kancellarya Stanu złupiona; katedra św. Mikołaja także; naczynia kościelne i lichtarze rozkradzione; klasztor Liguryanów i Seminaryum na wpół zburzone. — Pensyon Jezuicki zajęty był zaraz z początku i zwierzchność wojskowa kazała tam postawić załogę. Mimo to tłuszcza, złamawszy opór straży, wdarła się do środka i straszne sprawiła spustoszenie. Zegary ścienne, porcellana, szczątki zwierciadeł, mówi jedno pismo z Lucerny, pokrywają podłogę. Obrazy wielkich mistrzów pokłuto bagnetami; fortepiany uczniów i inne sprzęty porozbijane kolbami: xiążki w Bibliotece podarte, szafy i wszystko zniszczone. Organ w kościele skruszony, miechy bagnetami przekłute, słowem obraz najokropniejszego zniszczenia.

„Okoliczne wsie, gdzie wojska stały obozem, ucierpiały więcéj jeszcze niż miasto. Ogrody i pola spustoszone, płoty wyrwane; sprzęty, pługi, wozy i wszystkie w ogólności narzędzia rolnicze spalone, dla podniecenia ognisk obozowych. Bydło prawie wszystkie wyrznięte, domy w znacznéj części spalone. Oberża w Belfaut zrabowana i sam gospodarz ciężko raniony.

„Trzeba oddać sprawiedliwość Głównemu Sztabowi i w ogólności oficerom, między któremi, za prawdę, znajduje się znaczna liczba konserwatystów, iż używali wszystkiego co mogli, aby zawściągnąć żołnierstwo; lecz siły ludzkie nie wystarczały na to, aby poskromić wojsko, którego wszystkie namiętności tak już były wprzód rozdrażnione. Dywizya Berneńska odznaczała się przed wszystkiemi rabunkiem i okrucieństwem.“

— Z Bernu donoszą, iż Naczelny Wódz armii Związkowéj, Jenerał Dufour, rozwiązał kilka batalionów Berneńskich, które się dopuściły największych bezprawiów w Fryburgu, a mianowicie w kościołach. Jeden z nich ma być całkiem stawiony przed sądem wojennym. Można z tego wnosić, jak wielkie bydź musiały gwałty i bezprawia, kiedy aż takie środki przeciw nim przedsięwziąć musiano.

— Poseł francuski, Hrabia Bois le-Comte, wyjechał z Bernu. Powód tego jest następujący: Widząc zbliżającą się stanowczą chwilę, chciał on wysłać Sekretarza poselstwa do oblężonego głównego miasta Oddzielnéj Ligi (Lucerny), ale Głównodowodzący Dufour, nie mógł zadość-uczynić temu żądaniu, i to z wielu przyczyn. Lucerna zamknięta jest hermetycznie dla wszystkich i każdego, i ta blokada nie mogła być naruszona dla jednéj osoby. Przy najmniejszém niepowodzeniu armii Dwunastu Kantonów, Dufour mógłby ściągnąć na siebie największą naganę za tę powolność, a przy nieufności wielu Szwajcarów, naraziłby na niebezpieczeństwo swoje własne życie. Poseł wyjechał do Bazylei, znajdującéj się o pół godziny drogi od granic Francyi, i tam zamierza oczekiwać końca domowéj wojny.

—

Najnowsze wiadomości ze Szwajcaryi, donoszą o zajęciu przez wojska Związkowe głównego miasta Oddzielnéj Ligi, Lucerny. Dnia 24 listopada, rano, przybyli do dowódzcy dywizyi *Ziegler'a*, dwaj Posłowie z Lucerny z przełożeniem warunków kapitulacyi. Ziegler odesłał ich do Jen. *Dufour*, który kapitulacyi nie przyjął, lecz żądał bezwarunkowego poddania się miasta. Jakoż o godzinie 10 éj rano, miasto się poddało, i już o południu wojska Związkowe wkroczyły do bram Lucerny. Wojska należących do Oddzielnéj Ligi Kantonów: Uri, Szwycu i Unterwaldenu, powróciły do swoich granic. Naczelnicy stronnictwa rządzącego dotąd w Lucernie, wcześnie już opuścili miasto. Zajęcie to jednak nie obeszło się bez wielkiego dosyć krwi rozlewu. Poddanie się miasta poprzedziła zacięta kilkogodzinna bitwa; ziemia drżała od huku dział. Bliższe szczegóły nie wiadome jeszcze.

— Wojska Związkowe zajęły także Kanton Zug, w skutek kapitulacyi, zawartéj d. 20 listopada, między Główno dowodzącym Jenerałem Dufour i dwóma deputowanymi od

двумя депутатами правительственной коммисіи Цугскаго Кантона. Союзныя войска заняли Кантонъ Цугъ, въ слѣдствіе капитуляціи, подписанной, 20-го Ноября, Главнокомандующимъ, генераломъ Дюфуромъ, и двумя депутатами правительственной Коммиссіи Цугскаго Кантона. Въ силу этой капитуляціи, Кантонъ Цугъ отрекается отъ Зондербунда, и 22-го Ноября его должны были занять союзныя войска. Войска Кантона будутъ обезоружены и распущены. Капитуляція была утверждена главными начальствами Цуга. Происшествіе это тѣмъ з мѣчательнѣе, что большая часть цугскихъ войскъ находится въ Луцернскомъ Кантонѣ, а въ Цугскомъ стоятъ Швицскія и Унтервальденскія войска, которыя приняли на себя защиту этого Кантона для обезпеченія собственныхъ своихъ пепелищъ, лежащихъ за симъ Кантономъ.

— Въ Курѣ получили съ эстафетою извѣстіе, что 17-го числа, послѣ полудня, Урійцы снова вторглись въ Тессинскій Кантонъ, прогнали всѣ Тессинскія войска (4 или 5 батіліоновъ) изъ Айрола, и отбросили ихъ внизъ по Ливинской долинѣ, до таможни Дазіо Гранде. Тессинское правительство просило Граубюнденское о поспѣшной помощи.

Rządzącéj Kommissyi Kantonu Zug. Na mocy téj kapitulacyi, Kanton Zug oddziela się od Ligi; d. 22 listopada miały go zająć wojska Związkowe. Armia Kantonu ma być rozbrojona i zwinięta. Kapitulacya była zatwierdzona przez główne władze Kantonu Zug. Wypadek ten tém jest ważniejszy, że większa częśc wojsk tego Kantonu znajduje się w Kantonie Lucerny, w Zug zaś stoją wojska z Kantonów Schwyc i Unterwalden, które przyjęły na siebie obronę tego Kantonu, dla zabezpieczenia własnych swoich zagród, leżących po za tym Kantonem.

— W Kantonie Chur otrzymano przez sztafetę wiadomość, że d. 17 listopada z południa, mieszkańcy Uri znowu wpadli do Kantonu Tessyńskiego, wygnali wszystkie wojska (4—5 batalionów) z Ajrolo i odparli w dół Lewińskiéj doliny aż do komory celnéj Dasio Grande. Rząd Tessyński prosił Kanton Graubünden o rychłą pomoc.

Италія.

Римъ, 10 *Ноября.*

День, въ который послѣдуетъ открытіе засѣданій статс-совѣта (*Consulta di Stato*), то есть 15-е число, справедливо считаютъ какъ Римляне такъ и жители всѣхъ провинцій, чрезвычайнымъ торжествомъ, ибо съ этого числа начинается новая эпоха въ существованіи сего государства. Торжество сіе будетъ происходить слѣдующимъ порядкомъ. Всѣ 24 депутата, поутру, 15 числа, къ назначенному времени съѣдутся въ парадныхъ экипажахъ, предложенныхъ имъ для сей цѣли римскими князьями, на площадь *piazza del popolo*, гдѣ ихъ будутъ ожидать всѣ 14-ть баталіоновъ гражданской гвардіи. Отсюда все собраніе, при колокольномъ звонѣ всѣхъ церквей и военной музыкѣ, отправится чрезъ *Corso* на *Monte Cavallo*. Тамъ депутаты прежде получатъ апостолическое благословеніе Его Святѣйшества, а потомъ торжественно отправятся въ церковь св. Петра, гдѣ при открытіи Святыхъ даровъ они вторично будутъ благословлены; за симъ послѣдуетъ торжественное *Veni Creator*. Изъ церкви депутаты отправятся въ Ватиканъ, гдѣ въ назначенномъ для сего залѣ, кардиналомъ Антонелли открыто будетъ засѣданіе.

— Лорлъ Минто былъ третьяго дня у Папы, а потомъ посѣтилъ кардинала статс-секретаря; онъ весьма былъ доволенъ пріемомъ Его Святѣйшества.

— Кардиналъ Феррети все таки не покидаетъ своего намѣренія оставить настоящую должность; сидячія занятія очевидно вредятъ его здоровью.

— Бывшій римскій губернаторъ, монс. Грасселини, неаполитанскій уроженецъ, за дурное исправленіе своей должности, не только удаленъ Папою вовсе изъ службы, но также лишенъ правъ прелатуры. По особенной только милости Папы, онъ будетъ получать по 100 скуди въ мѣсяцъ, пока отъ неаполитанскаго Короля, какъ отъ своего монарха, не получитъ онъ другаго назначенія.

— Въ Римѣ случилось на сихъ дняхъ (20 Октября вечеромъ) происшествіе, превосходно обнаруживающее духъ тамошнихъ жителей. Пріѣхавшій туда на время Тосканскій гражданскій гвардеецъ вошелъ, съ нѣсколькими друзьями, въ кофейню на улицѣ Корсо, на углу Віа-делле-Конвертити. Онъ былъ въ мундирѣ, и тѣмъ возбудилъ, разумѣется, невинное любопытство толпы, которая тѣснилась предъ кофейнею, и частью вошла въ нее, чтобы посмотрѣть на гвардейца. Это чрезмѣрное стеченіе народа не понравилось хозяину кофейни, и онъ прибѣгнулъ къ весьма дурно избранному средству—попросилъ Тосканца удалиться изъ его лавки. Тосканецъ ушелъ, но въ толпѣ, обыкновенно собирающейся вечеромъ на Корсо, распространилась, какъ бѣглый огонь, вѣсть объ этомъ поступкѣ хозяина, нарушающемъ гостепріимство. Возникъ общій ропотъ. Тысячи собрались предъ кофейней, которую вскорѣ покинули всѣ посѣтители; въ нее вошли нѣсколько человѣкъ, и объявили, что въ кофейнѣ этой неприлично стоять бюсту благороднаго Пія IX; бюстъ былъ снятъ, и хозяинъ немедленно заперъ свою лавку. На слѣдующее утро лавка была открыта, но ее посѣщали немногіе; на улицѣ же, предъ нею, постоянно толпилось множество любопытныхъ, которые ожидали, чѣмъ кон-

Włochy.

Rzym, 10 *listopada.*

Dzień, (d. 15 listopada), w którym ma nastąpić otworzenie posiedzeń Rady Stanu (*Consulta di Stato*), uważają słusznie Rzymianie, równie jak mieszkańcy wszystkich prowincyi, za uroczystość nadzwyczajną, ponieważ z nim rozpoczyna się nowa era w dziejach tego Państwa. Uroczystość ta odbędzie się w następującym porządku: Wszyscy 24 Deputowani, z rana d. 15, o oznaczonéj godzinie, zjadą się w paradnych powozach, które im Xiążęta Rzymscy na ten cel ofiarowali, na plac *Piazza del Popolo*, gdzie na nich czekać będą wszystkie 14 batalionów gwardyi obywatelskiéj. Ztąd cały orszak, śród odgłosu dzwonów i muzyki, ruszy przez *Corso* na *Monte Cavallo*. Tam Deputowani otrzymają n przód od Ojca św. Błogosławieństwo Apostolskie, poczém udadzą się w uroczystéj processyi do kościoła św. Piotra, gdzie przy wystawieniu N. Sakramentu, będzie im udzielone powtórne błogosławieństwo, poczém nastąpi uroczyste *Veni Creator*. Z kościoła Deputowani udadzą się do Watykanu, gdzie w przeznaczonéj na to sali, Kardynał Antonelli zagai posiedzenie.

— Lord Minto był onegdaj u Papieża, a następnie odwiedził Kardynała Sekretarza Stanu. Doznanem przyjęciem bardzo był zadowolony.

— Kardynał Ferretti trwa ciągle w postanowieniu swojém usunięcia się z dotychczasowéj posady. Siedząca praca szkodzi mu widocznie.

— Były Gubernator Rzymu, Mons. Grasselini, rodem Neapolitańczyk, za złe sprawowanie swego urzędu, został przez Papieża nie tylko formalnie z posady téj złożony, ale nadto praw Prelatury pozbawiony. Ze szczególnéj tylko łaskawości Papieża pobierać ma miesięcznéj płacy 100 skudów, dopóki od Króla Neapolitańskiego, jako swego Monarchy, nie otrzyma innego przeznaczenia.

— W Rzymie trafił się w tych dniach (20 października wieczorem) wypadek doskonale malujący duch tamecznych mieszkańców. Toskański gwardzista narodowy, który przyjechał na krótki czas do Rzymu. wszedł z kilku przyjaciółmi, do kawiarni na ulicy Corso. Gwardzista był w niewidzianym tu jeszcze mundurze gwardyi Toskańskiéj. i bardzo naturalnie obudził niewinną ciekawość ludu, który zaczął się zbierać przede drzwiami kawiarni, a nawet i weiskać się wewnątrz, aby się cudzoziemcowi przypatrzyć. To niezwykłe skupienie się ludu nie podobało się gospodarzowi kawiarni, który dla pozbycia się natrętnych widzów, wpadł na bardzo niezręczny pomysł, prosić Toskańczyka, aby wyszedł z jego kawiarni. Toskańczyk wyszedł, ale w tłumie zwykle gromadzącym się wieczorem na Corso, rozeszła się, jak błyskawica, wiadomość o postępku gospodarza, który ubliżył prawom gościnności. Oburzenie stało się powszechne. Tysiące ludzi zgromadziły się przed kawiarnią, podczas gdy wszyscy znajdujący się w niéj goście wyszli, zapowiadając gospodarzowi, że już więcéj nigdy nie wrócą. Po chwili weszło kilku ludzi z ulicy, oświadczając w imieniu zebranego ludu, iż nieprzyzwoitą jest rzeczą, aby w tak niegościnnym domu stało popiersie szlachetnego Piusa IX; popiersie zatém zostało zdjęte i zaniesione do najbliższego posterunku

чится дѣло. На этотъ разъ хозяинъ избралъ лучшее средство: онъ вызвался дать всякое удовлетвореніе, и, раскаяваясь въ негостепріимствѣ, купилъ у правительства право называть впредь свою кофейню *Caffe del Progresso*. Часовъ въ десять онъ дѣйствительно выставилъ эту вывѣску надъ входомъ. Молодой Тосканецъ, сопровождаемый Римскими офицерами гражданской гвардіи, посѣтилъ кофейню, и наконецъ миръ былъ совершенно возстановленъ. Бюстъ Піи IX собирались принести обратно съ торжествомъ. Все кончилось самыхъ учтивымъ и милымъ образомъ.

Неаполь, 9 *Ноября.*

Возстаніе въ Калабріи можно уже считать подавленнымъ. Число разстрѣлянныхъ мятежниковъ простирается до осьми человѣкъ.

— Англія потребовала удаленія изъ службы генерала Ланди, который дерзнулъ вскрыть англійскую переписку, которая по назначенію своему въ Мальту, проходила чрезъ Мессину.

— Неаполитанскій флотъ въ Сициліи готовъ къ отплытію.

— Недавно въ Помпеѣ открыли домъ, который своимъ богатствомъ и изяществомъ, превосходитъ все, что донынѣ было открыто. Но примѣчательнѣе всего то, что этотъ домъ имѣетъ второй и третій этажи, на которые ведутъ весьма широкія лѣстницы; онъ вѣрно принадлежалъ какому либо помпейскому сенатору.

Туринъ, 8 *Ноября.*

Монсиньйоръ *Корболи*, прелатъ Его Святѣйшества и синьйоръ кавальере *Мартини*, каммергеръ Его Императорскаго Высочества герцога Тосканскаго, подписали 3-го н. м., въ министерствѣ иностранныхъ дѣлъ Е. В. Короля Сардинскаго, слѣдующее объявленіе: Ст. 1. Учреждается таможенный союзъ между владѣніями Его Святѣйшества, Сардиніи, Тосканы и Лукки, который долженъ быть приведенъ въ дѣйствіе посредствомъ назначенія коммиссаровъ договаривающихся державъ для начертанія общаго таможеннаго тарифа и для соглашенія о правильномъ раздѣленіи общихъ доходовъ. Ст. 2. При первоначальномъ проектѣ тарифа и при послѣдующихъ измѣненіяхъ должно имѣть въ виду расширеніе свободы торговли, сколько оная можетъ быть совмѣстна съ общими интересами. Ст. 3. Время и мѣсто для собранія конгресса вышепомянутыхъ коммисаровъ должны быть немедленно назначены по полученіи извѣстія объ окончательныхъ намѣреніяхъ Е. В. Короля Обѣихъ Сицилій и Его Королевскаго Высочества герцога Моденскаго касательно ихъ присоединенія къ таможенному союзу.

Парма, 10 *Ноября.*

Эрцгерцогиня Марія Луиза, герцогиня Пармская, прибыла сегодня въ свою столицу, послѣ пятимѣсячнаго отсутствія.

С и р і я.

Бейрутъ, 24 *Октября.*

Сюда прибыли Гг. Лалеманъ и Боръ, коихъ французскій посланникъ въ Константинополѣ прислалъ сюда по приказанію Гизо, для изслѣдованія Ливана и исходатайствованія для Маронитовъ удовлетворенія.

— Здѣсь получено извѣстіе, которое по всюду въ другихъ странахъ, а только не на востокѣ, показалось бы неимовѣрнымъ. Побѣдоносная армія Османа-Паши, въ походѣ изъ Курдистана въ Бейрутъ, между Орфою и Алеппомъ арабскими разбойниками была настигнута и совершенно ограблена.

— Бедеръ-Ханъ-Бей помилованъ и получилъ дозволеніе возвратиться въ отечество, мѣсто жестокостей, совершенныхъ имъ надъ христіанами.

gwardyi obywatelskiéj, poczém gospodarz niezwłócznie zamknął swój handel. Nazajutrz, kawiarnia została wprawdzie otworzoną, lecz nikt prawie nie wstąpił do niéj; na ulicy zaś, przed nią, ciągle zgromadzała się wielka ilość ciekawych, którzy oczekiwali, na czém się rzecz ta skończy. Tą razą gospodarz wybrał trafniejszy środek: oświadczył, że gotów jest dać z siebie wszelkie zadosyćuczynienie, i żałując swojéj niegościnności, wyjednał u rządu prawo nazywać odtąd swoję kawiarnię „*Kawiarnią Postępu*“ (*Caffe del progresso*). Jakoż o godzinie 10 éj wywiesił rzeczywiście ten szyld nad wejściem. Młody Toskańczyk, w towarzystwie Rzymskich oficerów gwardyi narodowéj, udał się znowu do kawiarni, gdzie także przybył Ciceroacchio, i pokój całkiem przywrócony został. Popiersie Piusa IX miało być odniesione na powrót z uroczystością. Rzecz cała zakończyła się najgrzeczniejszym i najprzyzwoitszym sposobem.

Neapol, 9 *listopada.*

Powstanie w Kalabryi można już uważać za przytłumione. Liczba rozstrzelanych powstańców wynosi ośm.

— Anglia zażądać miała oddalenia ze służby Jenerała Landi, który poważył się otworzyć korrespondencyę angielską, co przeznaczona będąc do Malty, przechodzić miała przez Messynę.

— Flota Neapolitańska w Sycylii stoi gotowa do odpłynięcia.

— Odkryto właśnie w Pompei dom, który swém bogactwem i elegancyą przechodzi wszystko, co dotąd było odkopane. Ale to szczególniéj jest rzadkiem, że ten dom ma 2-gie i 3-cie piętro, do których prowadzą bardzo szerokie schody; należeć on musiał do jakiego Senatora Pompei.

Turyn, 8 *listopada.*

Monsignor *Corboli*, Prałat Jego Świątobliwości, i Signor *Martini*, Szambelan Jego Cesarskiéj Wysokości Xięcia Toskańskiego, podpisali 3-go tego miesiąca, w Ministeryum spraw zagranicznych J. K. Mości Króla Sardyńskiego, następujące oświadczenie: Art. 1. Ustanawia się Związek celny między posiadłościami Państwa Kościelnego, Sardynii, Toskanii i Lukki, który ma być doprowadzony do skutku za pośrednictwem wyznaczonych na to Kommissarzy ze strony umawiających się mocarstw, dla ułożenia ogólnéj celnéj taryfy i porozumienia się względem porządnego rozdziału ogólnych dochodów. Art. 2. Przy pierwotnym projekcie taryfy i przy następnych jéj zmianach, należy mieć na uwadze rozszerzenie wolności handlu, o ileżto da się pogodzić z ogólnemi interessami. Art. 3. Czas i miejsce dla zgromadzenia Kongressu wyżéj wspomnianych Kommissarzy, mają być niezwłócznie oznaczone, po otrzymaniu wiadomości o ostatecznych zamiarach Króla Obojga Sycylii i Jego Kr. Mości Xięcia Modeny, względem ich przystąpienia do tegoż Związku.

Parma, 10 *Listopada.*

Arcy-Xiężna Marya-Ludwika, Xiężna Parmeńska, wróciła dzisiaj w zdrowiu pożądanem do swojéj stolicy, po pięcio-miesięcznéj nieobecności.

S y r y a.

Bejrut, 21 *października.*

Przybyli tu PP. Llalemand i Bore, których Poseł francuzki w Konstantynopolu wysłał tu z polecenia Guizota dla zbadania Libanu i wyjednania Maronitom zadosyćuczynienia.

— Nadeszła tu wiadomość, która wszędzie gdzieindziéj, nie na Wschodzie, śmieszną być się zdawała. Zwycięzka armia Osmana-Baszy, w pochodzie z Kurdystanu do Bejrutu, została między Orfą i Alepem przez rozbójników arabskich napadniętą i całkiem zrabowaną.

— Beder-Han-Bej został zupełnie ułaskawiony i pozwolono mu wrócić do ojczyzny swojéj, widowni okrucieństw, jakich się na Chrześcianach dopuszczał.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Гликсберга—Печ. позвол. 2-го Декабря 1847 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*